

2. Bekh, Yu. V. (2012) Filosofs'ki problemy suchasnoho upravlinnya skladnymy systemamy: ideyi, pryntsypy i modeli [Philosophical problems of modern management of complex systems: ideas, principles and models]. Kyiv : The National Pedagogical Dragomanov University [in Ukrainian].
3. Dmytrenko, H. A. (Eds.). (2016). Kvalimetriya v upravlinni: humanistychnyy kontekst [Qualimetry in Management: A Humanistic Context]. Zhytomyr [in Ukrainian].
4. Morozova, M. E. (2011). Profesiynnyy rozvytok – navchannya protyahom zhyttya [Professional development is life-long learning]. Visnyk pisyadyplomnoyi osvity: zb. nauk. pr. – Bulletin of postgraduate education: a collection of scientific papers, 2(15), 98-104 [in Ukrainian].
5. Chernyshova, Ye. R. (Eds.). (2015). Teoriya ta praktyka upravlinnya profesiynym rozvytkom pedahohichnykh i naukovopedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh transformatsiynykh zmin v pisyadyplomniy pedahohichniy osviti [The theory and practice of managing the professional development of pedagogical and scientific-pedagogical workers in the conditions of transformational changes in postgraduate pedagogical education]. Kyiv : University of Educational Management NAEC of Ukraine [in Ukrainian].
6. Rubynshteyn, S. L. (1999). Osnovy obshchey psikhohohyy [Fundamentals of General Psychology]. St. Petersburg: Piter [in Russian].

Morozova M. E. Prospects for the development of the organization's personnel management

Professional development in modern conditions is an important aspect, which necessitates continuous systematic research. In the conditions that have developed in Ukraine at the current stage of formation, the problem of professional development of employees and ensuring conditions for their effective professional growth has acquired strategic importance, because it is on this that the formation of the organization's personnel potential as a whole depends. Therefore, one of the most important components of the professional development process is the readiness of the person to grow professionally. Personnel development is a system of interrelated actions, the elements of which are: developing a strategy, forecasting and planning the need for personnel of a particular qualification, managing career and professional growth, organizing the process of adaptation, training, and formation of organizational culture. The organization's personnel development system includes a set of elements (methods, tools, and social institutions) that affect the development of the organization's personnel and set changes in their abilities that are adequate to the organization's needs. The article offers: algorithm for developing a personnel development plan, a model of professional development with a focus on career growth, a model of personnel development with a focus on key competencies, organization of the personnel development process, and a system of personnel development at the corporate level. But it is necessary to name those specific features that distinguish adult learning and are properties that are specific to the period of adulthood of a person, which can influence the process of activation, development and have the opportunity to be useful during his professional development.

Key words: *personnel development, goals and objectives of development, personnel development strategy, personnel development system, personnel motivation, professional training, employee competitiveness.*

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.10>

Москальова Л. Ю.

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Розглядаються особливості підготовки майбутніх вчителів Нової української школи, розкривається сутність професійної компетентності сучасного вчителя, структурні складові компетентності та вимоги до професійної діяльності. Висвітлюються переваги застосування проектних технологій у професійній діяльності вчителя Нової української школи та наголошується на необхідності їх використання, що обумовлено стрімким розвитком соціальної сфери суспільства, цифрових технологій та трансграничною розповсюдженням та обміну інформацією, де найціннішою стає якість освіти. Даний аналіз виявляє нагальну потребу використання проектування в освітньому процесі закладів вищої освіти як засобу формування професійної компетентності майбутніх вчителів Нової української школи. Таке твердження знаходить своє відображення у нормативній базі України, Концепції Нової української школи, Законі «Про вищу освіту».

Автором уточнюються та аналізуються такі поняття, як професійна компетентність вчителя, метод проектів, проект та проектування. Вивчення закордонного та вітчизняного досвіду закладів вищої освіти та підготовки вчителів останніх років надає змогу обґрунтувати ефективність використання методу проектів та проектування як засобу формування професійної компетентності. Проектування в освітньому процесі дозволяє інтегрувати знання з різних дисциплін та особистий досвід і здобувати, у процесі, нові знання та навички; перетворює теоретичні знання на практичний досвід; розвиває професійну рефлексію; навчає соціальній взаємодії та роботі в групі; створює умови для здобувачів вищої освіти, що сприяють усвідомленню ними відповідальності за власне навчання (стають активними учасниками) та подальшу професійну діяльність; дає змогу студентам відчути власні професійні сили; надає змогу на практиці об'єктивно оцінити переваги та можливості методу проектів, проектних технологій для педагогічної діяльності.

Ключові слова: *вчитель, професійна компетентність, професійна компетентність вчителя, метод проектів, проект, проектування, проектна діяльність, Нова українська школа.*

Реформування вітчизняної освіти у XXI столітті обумовлено стрімким розвитком соціальної сфери суспільства, цифрових технологій та транскордонністю розповсюдження й обміном інформації, що вимагає постійного оновлення освітнього процесу закладів вищої освіти. Модернізація відбувається у всіх ланках української освіти, особливо це стосується закладів, які займаються підготовкою вчителів, що реалізують Концепцію Нової української школи, яка поєднує найкращі надбання вітчизняних вчених та прогресивні світові ідеї, за якими працюють європейські та американські заклади освіти. Вчені перспективним та актуальним для навчання вбачають проектні технології, метод проектів, що є відповіддю на запит суспільства щодо освіти, яка має не лише давати теоретичні знання, а й вчити практично їх реалізовувати, інтегрувати і динамічно комбінувати відповідно до освітніх потреб. Такий підхід дозволить формувати професійну компетентність вчителів на більш ефективному рівні, який необхідний для роботи в умовах Нової української школи, де проектні технології є основою професійної діяльності вчителя.

Мета статті – обґрунтувати необхідність поглибленого вивчення методу проектів та технології проектування як ефективного засобу формування професійної компетентності майбутніх вчителів Нової української школи.

Експертна оцінка освіти та ринку праці свідчить, що у найближчому майбутньому будуть необхідні фахівці, здатні навчатися впродовж життя, ставити конкретні цілі та досягати їх, критично оцінювати власну діяльність, працювати як індивідуально, так і в команді, брати на себе відповідальність за певну діяльність та власне життя (стати творцем, а не пасивним учасником, спостерігачем), бути толерантним, спілкуватися в багатокультурному середовищі тощо. Але українська школа не готує до цього [2, с. 4].

Концепція Нової української школи, де акцент робиться на проектні технології, увібрала найкращі розробки останніх десятиліть для навчання та розвитку нового покоління успішних людей, що творитимуть не лише власне життя, а й будуватимуть нове суспільство освічених, висококультурних конкурентоспроможних особистостей, вимагає певних змін у підготовці вчителів у закладах вищої освіти.

Для визначення та обґрунтування необхідних доповнень освітнього процесу закладів вищої освіти доцільним є аналіз компетентності вчителя Нової української школи, яка має наступну структуру компетентностей:

- професійно-педагогічна (обізнаність із новітніх наукових здобутків у педагогічній сфері для створення освітньо-навчально-розвивального середовища, спрямованого на формування гармонійної особистості; здатність до ефективної професійної діяльності, якість якої забезпечується розвиненою педагогічною рефлексією);

- соціально-громадянська (усвідомлення громадянського обов'язку перед вітчизною та почуття власної гідності; вміння визначати проблеми у соціокультурній та професійній сферах і віднаходити шляхи їх розв'язання; здатність вести діалог, знаходячи компроміси);

- загальнокультурна (вміння розуміти будь-які твори або прояви мистецтва, формувати власний естетичний смак, генерувати та виражати творчі ідеї, виражати почуття за допомогою мистецтва; усвідомлення власної національної ідентичності й толерантного ставлення та поваги до інших культур, їх творчих проявів);

- мовно-комунікативна (грунтовні знання з педагогічного спілкування, вміння їх застосовувати під час організації та реалізації освітнього процесу й індивідуальної діяльності; здатність до діалогу та обґрунтування власної позиції, логічно аргументуючи її; сформованість культури професійного спілкування; здатність за допомогою засобів комунікативної взаємодії досягати ефективних педагогічних результатів);

- психологічно-фасилітативна (усвідомлення значущості для гармонійного розвитку психо-фізичного та морального здоров'я дитини; здатність сприяти творчому становленню та індивідуалізації учнів);

- підприємницька (здатність до генерування нових ідей та вміння втілювати їх у життя задля розвитку суспільства, добробуту держави та професійного зростання);

- інформаційно-цифрова (вміння вільно орієнтуватись в інформаційному просторі, здобувати, комбінувати необхідну інформацію та оперувати нею відповідно до власних освітніх потреб) [4].

Зважаючи на оновлені компетентності, вчитель посідає нову роль у освітньому процесі та соціальному житті, тепер він не єдиний наставник і джерело знань, а коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини.

Сучасний вчитель повинен застосовувати методи викладання, що ґрунтуються на співпраці (ігри, проекти – соціальні, дослідницькі, експерименти, групові завдання тощо). Учні залучатимуться до спільної діяльності, що сприятиме їхній соціалізації та успішному перейманню суспільного досвіду [2, с. 16]. Вчитель повинен вміти створювати проекти або адаптувати існуючі під потреби певного предмета з врахуванням мети всього освітнього процесу.

Проектування у професійній діяльності вчителя має низку наступних переваг:

- надає можливість організувати навчальну діяльність із гармонійним балансом теорії та практики;
- є адаптивним, успішно інтегрується в освітній процес та може реалізуватись на кожному предметі;
- проектні технології дозволяють досягати ефективних результатів, поставлених програмою, стандартом освіти відносно мети з будь-якого навчального предмета;
- є гуманістичним, забезпечує не тільки високі навчальні результати, а й гармонійний інтелектуальний, моральний розвиток дітей, їх самостійність, толерантність, доброзичливість по відношенню до вчителя і одне до одного;

- розвиває комунікативні здібності, бажання співпрацювати один з одним та допомагати іншим, здатність до командної роботи й відповідальність за власні або спільні результати роботи (навчання);
- сприяє переходу від пасивного навчання, накопичення учнями суми знань, до активного.

Зважаючи на те, що вчитель у професійній діяльності має активно реалізувати проектні технології, що є необхідною умовою для ефективної діяльності у Новій українській школі, використання проектування в освітньому процесі закладів вищої освіти, що готують вчителів, стає необхідністю.

Отже, проаналізувавши освітній процес закладів вищої освіти, які займаються підготовкою вчителів для Нової української школи, вимоги щодо їх компетентностей та виявивши певні аспекти соціального запиту на освіту вчителів, було констатовано наступне: навчання сучасних здобувачів вищої освіти вимагає більш активних форм та методів навчання – вони не засвоюють на достатньому рівні готові знання або засвоюють частково, що пов'язано з розвитком цифрових технологій, де у повсякденному житті людина одночасно сприймає різні види інформації (текст, аудіо-відео тощо); існують бар'єри між теорією та практикою (багато теоретичних знань не підкріплені практичною їх демонстрацією); навчальний матеріал має бути адаптивним – мати індивідуально-орієнтовану основу, що сприятиме кращому його засвоєнню студентами із різними рівнями підготовки (як з низьким, так і з високим); існуючий освітній процес не забезпечує повною мірою самостійність та здатність долати перепони здобувачів вищої освіти, що є пріоритетним у сучасності; заклади вищої освіти потребують модернізації освітнього процесу підготовки вчителів із акцентом на проектні технології, що обумовлено майбутньою професійною діяльністю.

Розглянемо більш детально метод проектів, його значення у становленні майбутніх вчителів та вплив на формування професійної компетентності.

Застосування проектною діяльністю у формуванні професійної компетентності фахівців висвітлені у роботах наступних вчених: О. Аліксійчука, Т. Бабенко, О. Безпалько, С. Давидової, Н. Дерев'янка, М. Елькіна, О. Зосименко, С. Ізбаш, А. Касперського, Н. Любчак, В. Нищети, О. Омельчука, М. Пелагейченка, Т. Пушкарьової, М. Ступницької, А. Шевченко, С. Ящука та інших.

Метод проектів виник та активно розвивався у педагогічній практиці ХХ століття, його досліджували та розробляли К. Вудворт, Дж. Дьюї, В. Кіпатрик, М. Кноль, Ч. Річардс та інші.

Засновником методу проектів вважається американський вчений Дж. Дьюї, який вважав, що освіта повинна розвивати здатність розв'язувати поставлені завдання або проблеми, що виникають, отримувати необхідні знання та навички, професійний і життєвий досвід, а не давати готові теоретичні знання, які знадобляться в майбутньому [8]. Метод проектів почали активно використовувати у вивченні іноземної мови в США та Європі з 1980 року, потім від поширився і на інші галузі.

Проект, за В. Кіпатриком, – це будь-яка робота, виконана «від усього серця», що має певне цільове значення у навчальному сенсі [7].

Сучасні вчені трактують проект як уявлення про майбутній навчальний результат і процес його реалізації, що передбачає визначення мети, норм, технології, ресурсного забезпечення, що обов'язково має педагогічний контекст.

Проектування дозволяє створити проекти глобального призначення, що спрямовані на реформування освітньої галузі, проекти для модернізації освітнього процесу певного закладу вищої освіти або освітньої програми підготовки за конкретною спеціальністю.

Педагогічне проектування – це процес конструювання проекту та його вираження в будь-якій матеріальній або інтелектуальній формі.

Особливість педагогічного проектування змісту освіти майбутніх учителів полягає в тому, що воно має інтегративний характер і поєднує загально-дидактичні, конструкторсько-прогностичні та психолого-педагогічні знання [3, с. 124].

У фаховій підготовці педагогів проектна діяльність відіграє важливу роль у розвитку їх професійних та творчих здібностей, а виконання проектів розвиває знання, вміння та навички, що сприяють формуванню професійної компетентності для життя у ХХІ столітті [6, с. 242].

За останні роки вчені дослідили та конкретизували розгорнуту характеристику якостей, що формуються у здобувачів вищої освіти в процесі проектною діяльності, вони є наступними: вміння самостійно орієнтуватися у літературі (навчальній, науково-методичній та довідковій тощо), здобувати необхідну інформацію самостійно; формування основних видів мислення та гармонійному психологічному розвитку; робота із складними або проблемними завданнями зміцнює емоційно-вольову сферу здобувачів вищої освіти; сприяння розкриттю та розвитку інтелектуальних здібностей; допомога в усвідомленні себе творцями власної діяльності (освіти) та відповідальними за неї; створення позитивної мотивації до навчання; формування креативного системного мислення; здатність визначати конкретну мету діяльності, що є головним компонентом перетворення інформації, енергії, самого себе; формування культури ділового спілкування та аргументації власних позицій; сприяння генерації ідей, пошуку альтернативних рішень, їх аналізу й синтезу як основи інноваційного мислення; формування навичок створення плану дій із розподілом на етапи та його практичної реалізації [1, с. 169-170], [5, с. 257].

Американські вчені в закладах вищої освіти на сьогодні частково відмовились від письмових іспитів у вигляді тестів, тому що останні не відображають реальний рівень набутих компетентностей вчителів

та фахівців, натомість здобувачі вищої освіти, тривалий час залучені до проектної діяльності, виконують серію проектів (від легких до складних), які потребують використання всіх здобутих під час навчання знань та навичок. Проекти виявляють реальний рівень сформованості професійної компетентності та демонструють практичні навички вчителів. Такий метод дозволяє вдосконалити існуючі знання та навички, здобути розширений професійний досвід, нові додаткові знання у процесі роботи над проектами [9].

Проектна діяльність під час навчання майбутніх вчителів забезпечить набуття ними професійних соціально значущих знань, умінь, навичок та практичного досвіду, що відповідає сучасному запиту на освіту та парадигмі особистісно-орієнтованого навчання в закладах вищої освіти, тому що саме ці знання і вміння дають змогу молодим фахівцям успішно реалізуватися й навчатися упродовж життя. Застосування проектних технологій дозволяє формувати професійну компетентність майбутніх вчителів на новому, сучасному рівні, що поєднує вітчизняний та інноваційний закордонний досвід в освіті.

Висновки. Таким чином, окресливши існуючі проблемні питання в освітньому процесі підготовки вчителів, розкривши оновлену структуру їх професійної компетентності, проаналізувавши вимоги до професійної діяльності вчителів у Новій українській школи та оцінивши переваги використання проектування під час навчання майбутніх учителів та в їх професійній діяльності, можна констатувати, що постас нагальна потреба у поглибленому вивченні методу проектів, проектних технологій в закладах вищої освіти, що готують вчителів.

У сучасності проектні технології із мінімальним втручанням у освітній процес закладів вищої освіти можуть надати необхідний результат – здобуття майбутніми вчителями знань, умінь, навичок і набуття практичного досвіду на сучасному рівні, що забезпечить високу якість фахової підготовки й сформованості професійної компетентності. Проектування надає можливість інтегрувати знання з різних дисциплін, перетворюючи їх на практичний досвід, що обґрунтовує доцільність його використання у підготовці майбутніх вчителів Нової української школи як ефективного засобу формування професійної компетентності на високому рівні.

Використана література:

1. Давидова С. Проектна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Молодь і ринок*. 2018. № 5 (160). С. 166–172.
2. Концепція «Нової української школи». URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення: 16.01.2020).
3. Савенко І. В. Теоретичне обґрунтування змісту підготовки вчителів трудового навчання до викладання основ дизайну. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2016. № 2. С. 120–125
4. Тищенко Р. Яким має бути вчитель Нової української школи. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/1973-yakim-ma-buti-vchitel-novo-ukrainsko-shkoli> (дата звернення: 15.01.2020).
5. Шевченко І. Педагогічне проектування та його складові. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки*. 2010. № 91. С. 256–260.
6. Яковлева В. А. Підготовка майбутніх педагогів до проектної діяльності як засіб формування компетентного вчителя трудового навчання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2016. Вип. 54. С. 238–243
7. Ciprés A. P. & Habib M. New Teaching Methods: Merging «John Dewey» and «William Heard Kilpatrick» Teaching Techniques. *Proceedings of the 2014 Federated Conference on Computer Science and Information Systems*. P. 803–808 DOI: 10.15439/2014F398
8. Knoll M. Europa-nicht Amerika: Zum ursprung der projektmethode in der pädagogik, 1702-1875. *Pädagogische Rundschau*. 1991. № 45, P. 41–58.
9. Strauss V. Project-based learning is a new rage in education. Never mind that it's a century old. The reform pendulum. 2018. URL: <https://www.washingtonpost.com/education/2018/12/12/project-based-learning-is-new-rage-education-never-mind-that-its-century-old> (дата звернення: 18.01.2020).

References:

1. Davydova, S. (2018). Proektna diialnist yak zasib formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Project activities as a means of formation of professional competence of future teacher of fine arts]. *Molod i rynek – Youth & market*, 5 (160), 166-172 [in Ukrainian].
2. Kontseptsiiia «Novoi ukrainskoi shkoly» [New Ukrainian School Concept]. Retrieved from <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> [in Ukrainian].
3. Savenko, I. V. (2016). Teoretychne obgruntuvannia zmistu pidhotovky vchyteliv trudovoho navchannia do vykladannia osnov dyzainu [Theoretical content foundation of preparing teachers of labor training to teaching basis of design]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: pedahohika – Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University. Series: Pedagogy*, 2, 120-125 [in Ukrainian].
4. Tyshchenko, R. Yakym maie buty vchitel Novoi ukrainskoi shkoly [What a New Ukrainian School Teacher Should Be]. Retrieved from <https://www.pedrada.com.ua/article/1973-yakim-ma-buti-vchitel-novo-ukrainsko-shkoli> [in Ukrainian].
5. Shevchenko, I. (2010). Pedahohichne proektuvannia ta yoho skladovi [Pedagogical design and its components]. *Naukovi zapysky [Kirovohrad'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka]. Ser.: Pedahohichni nauky – Scientific notes [Kirovohrad Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University]. Ser.: Pedagogical Sciences*, 91, 256-260 [in Ukrainian].
6. Yakovlieva, V. A. (2016). Pidhotovka maibutnikh pedahohiv do proektnoi diialnosti yak zasib formuvannia kompetentnoho vchytelia trudovoho navchannia [Training of future teaches to the project activity as a means of competent teacher employment

- trainang.]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. Seriya 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific journal of M.P. Dragomanov NPU. Series 5. Pedagogical sciences: realities and perspectives*, 54, 238-243 [in Ukrainian].
7. Ciprés, A. P. & Habib M. (2014). New Teaching Methods: Merging «John Dewey» and «William Heard Kilpatrick» Teaching Techniques. *Proceedings of the 2014 Federated Conference on Computer Science and Information Systems*. pp. 803-808 DOI: 10.15439/2014F398 [in English].
 8. Knoll, M. (1991). Europa-nicht Amerika: Zum ursprung der projektmethode in der pädagogik, 1702-1875. *Pädagogische Rundschau*, 45, 41-58 [in German].
 9. Strauss, V. (2018). Project-based learning is a new rage in education. Never mind that it's a century old. The reform pendulum. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/education/2018/12/12/project-based-learning-is-new-rage-education-never-mind-that-its-century-old> [in English].

Moskalyova L. Yu. Project activity as a means of forming the professional competence of future teachers of the New Ukrainian School

The peculiarities of the training of future teachers of the New Ukrainian School are considered in the article. The essence of the professional competence of the modern teacher; the structural components of the competence and requirements for professional activity are revealed. The advantages of application of project technologies in the professional activity of the teacher of the New Ukrainian School are highlighted and the necessity of their application is emphasized, which is conditioned by the rapid development of the social sphere of the society, digital technologies and the cross-border distribution and exchange of information, where the quality of education becomes the most valuable. This analysis reveals the urgent need to apply project activity in the educational process of higher education institutions as a means of forming the professional competence of future teachers of the New Ukrainian School. This statement is reflected in the regulatory framework of Ukraine, the Concept of the New Ukrainian School, and the Law on Higher Education.

The author clarifies and analyzes such concepts as teacher's professional competence, project-based learning, project and project activity. Studying the foreign and domestic experience of higher education institutions and training of teachers in recent years makes it possible to substantiate the efficiency of project-based learning and project activity application as a means of forming professional competence. Project activity in the educational process allows to integrate knowledge from different disciplines and personal experience and to acquire, in course of, new knowledge and skills; turns theoretical knowledge to practical experience; develops professional reflection; teaches social interaction and teamwork; creates conditions for higher education acquirers to promote their responsibility for their own learning (they become active participants) and further professional activity; enables students to experience their own professional strength; allows to objectively evaluate in practice the advantages and opportunities of the project-based learning, project technologies for pedagogical activity.

Key words: teacher, professional competence, professional competence of a teacher, project-based learning, project, design, project activity, New Ukrainian School.

УДК 378.1:355.232.2

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.11>

Невзоров Р. В.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ АВІАЦІЙНИХ ТРЕНАЖЕРІВ У НАЗЕМНОМУ НАВЧАННІ БОЙВИМ ПОЛЬОТАМ МАЙБУТНІХ ЛЬОТЧИКІВ ТАКТИЧНОЇ АВІАЦІЇ

Висвітлене обґрунтування методичних підходів до використання авіаційних тренажерів у наземному навчанні бойовим польотам майбутніх льотчиків тактичної авіації. Зазначається, що сучасні комп'ютерні системи створюють основу для наземного навчання бойовим польотам, що забезпечує формування знань, умінь і навичок пов'язаних з інтелектуальною повітряно-тактичною діяльністю. При цьому на комп'ютерні технології у процесі наземного навчання бойовим польотам майбутніх льотчиків тактичної авіації покладаються наступні основні функції: навчання визначенню стратегії дії у бойовому польоті шляхом перевірки правильності та повноти складання плану бойового польоту; навчання прийняттю оперативних тактичних рішень у бойовому польоті; формування просторових уявлень про положення у повітрі відносно повітряного та наземного противника (повітряних та наземних цілей); формування навичок передбачення розвитку повітряно-тактичних ситуацій; формування навичок сумісних дій щодо пілотування, управління зброєю та прийняття тактичних рішень; навичок перетворення прицільно-навігаційної інформації в образи повітряно-тактичної ситуації. Тобто застосування комп'ютерних технологій забезпечує формування знань, умінь і навичок пов'язаних з інтелектуальною повітряно-тактичною діяльністю. Це розвиває якості тактичного мислення, творчість в процесі підготовки та виконання бойових польотів. Наголошено, що наземне навчання бойовим польотам є багатовекторним процесом. Тому велику роль в ньому відіграє освітній простір і теоретично та методично забезпечене наземне бойове освітнє середовище як його складова. Його створення висуває певні методологічні, методичні й організаційно-методичні вимоги. У професійній військовій педагогіці це дає можливість розглядати процес наземного навчання бойовим польотам як систему. Тобто тренажерна підготовка постає як системотворчий компонент. Це дозволяє вивчити проблему підготовки до бойових польотів на землі в процесі навчання у льотному закладі вищої військової освіти у всій сукупності її властивостей, структурних складових і зв'язків, що дуже важливо при формуванні фахової компетентності майбутніх льотчиків тактичної авіації.

Ключові слова: майбутній льотчик тактичної авіації, наземне навчання бойовим польотам, технічні засоби навчання.